

BULLETIN

Společnosti Otokara Březiny

67

Jaroměřice nad Rokytnou
BŘEZEN 2016

Smutek Západu

Když slunce západní se chvělo na stromech
a v kmenech hořelo jak červenavá rez,
ve vůni jehličí když splýval trávy decha
a zvukem kovovým když hmyzem zvučel les,
když houštin závoji si vítr tiše hrál,
jich třásní zelenou když rudý tkal se lem:
tu šípy paprsků, z nichž každý mědí plál,
jak čočkou broušenou svou duši sebral jsem.

Bor černý v pozadí, sloup z uhlí každý kmen,
spád tmavých zelení, jež pohlceny tmou,
a v větvích skulinách, kde modře zmíral den,
jak azurový prach by padal nade mnou,
vše, zrak co bleskem jal, i keře, houšť a strom
a trávu hořící, jež plamenila zem,
les, blankyt, paseku, zář, barev tón a lom,
jak v plátno napjaté v svou duši vkreslil jsem.
Však slunce klesalo a ohněm rudý mech
do černa ohořel i pružné stonky trav;
a světla vodopád, vln jas a zář a šleh

přes obzor přelil se jak přes ohromný splav.
Tu smutek západu, jež z modrých dýchá par,
nad zemí ztišenou když zapřádal se něm,
jak vůni opojnou, z níž voní noc a zmar,
ve flakon z křišťálu, v svou duši zavřel jsem.

Tato báseň (ještě s básněmi Chvála samoty a Modlitba večerní) byla
roce 1892 publikována v časopise Niva již s novým pseudonymem
Otokar Březina, který mu dává redaktor časopisu František Roháček,
když neobdržel lístek s původním pseudonymem Václav Danšovský.

Otiskujeme zajímavý článek Jaroslava Krčála z jaroměřického Zpravodaje z roku 1973

105. výročí narození básníka Otokara Březiny

13.9.1868- 13.9.1973

Umělci různého zaměření, sdružení v Klubu přátel poezie „Viola“ v Praze přijeli do Jaroměřic n. Rok. dne 16. září 1973, aby navštívili místa posvěcená kroky básníka Otokara Březiny, čestného občana Jaroměřic n. Rokytinou.

Po vstupu do domu č. 46 v Březinově ulici vystupovali po schodech v důstojném soustředění do prvního poschodí, kde vešli v zamyšlení do posledního bytu Březinova, nynějšího muzea. Zde básník, jako prostý, milý a srdečný občan na jedné straně, „obr ducha, gigant ducha, kníže básníků“, na straně druhé, jak ho dosud sami básníci nazývají, žil, tvořil, studoval, snil, přijímal návštěvy. Oněch dvaatřicet zájemců postupovalo pak za výkladu průvodce od jednoho exponátu ke druhému, obnovovali a prohlubovali si tak pohled na dílo básníkově a životní dráhu, vyznačenou místy Počátky, Telč, Jinošov a Jaroměřice nad Rokytinou, v místě strávil 29 let. Píseň a hymnus, blažená svoboda i drásající smutek, upřímnou radost stejně jako bolestná zklamání, touha být sám i být zapojen „do řetězů rukou spjatých jsou spojen\ s oněmi čtyřmi místy a tím také se jmény Václav Ignác Jebavý, Václav Danšovský, Otokar Březina, tedy s dětstvím, dobou studií, dobou, kterou prožil jako učitel, spisovatel a básník, dobývající z hlubin a kořisticí z panenské půdy“. Počátky, rodiště básníkově, leží na hranicích českomoravských, v kouzelném prostředí Českomoravské vrchoviny, melancholické ve stínu a jásající a smějící se ve slunci. Básník ono kouzlo lesíků a lesů, kopečků a kopců, dolinek a údolí, potůčků a potoků, rybníčků a rybníků, zrcadlících nebeskou klenbu, kouzlo čarovných východů a západů rodné vrchoviny zachytil ve strhujících básnických obrazech a metaforách.

V Počátkách prožil mládí a zde mu bylo blaženě v blízkosti matky. V básni „Moje matka“ se k ní obrací těmito verši „Tvé krve vychladlé jsem bledým květem, jenž vláhou zraků Tvých se rozpučel a vzrůstal, chuť trpkou života svým vlíbalas mi retem a твоjím dědictvím mi smutek v srdci zůstal“.

Delší dobu při prohlídce muzea jsme postáli u busty Březinovy, kterou vytvořil František Bílek za Březinova mládí, sám též mlád a poslechli u ní vyprávění, které průvodci sdělili kdysi dva sochaři, z nichž jeden byl jaroměřický Josef Kapinus. Bílkova práce byla na konci minulého století ještě s jinými plastickými pracemi českých umělců vybrána na výstavu, instalovanou ve Vídni. Výstavou procházel též císař František Josef I. doprovázen ministry a jinými. Vedle sebe měl císař univerzitního profesora, který mu o pracích vyprávěl. Když přišli k bustě Březinově, císař se zastavil a po chvíli mlčení otázal se: „Kdo je to?“ „Otokar Březina.“ „A kdo je to Otokar Březina?“ „Velký básník.“ „Žije ještě?“ „Ano žije.“ „A kde žije?“ „V Jaroměřicích.“ „A kde jsou ty Jaroměřice?“ „Nejsou daleko. Kdybychom jeli vlakem, projeli bychom Znojmem, Moravskými Budějovicemi a již bychom tam byli.“ Pak se císař ještě krátce pozdržel na výstavě a vyšel z ní. U stolu, za nímž, každý, kdo za Březinou přišel, seděl, postáli chvíli pražští hosté a pak se na něm podepsali do pamětní knihy. Březina jako básník se v Jaroměřicích odmlčel, zato však napsal hodně dopisů a měl mnoho rozprav se staršími i novými přáteli, kteří za ní přišli, aby v rozhovorech uslyšeli lidsky zralé a moudré slovo k nejrůznějším problémům, slov povzbuzení, soucitění a útěchy. Básník nikoho neodmítl, neodsoudil a nepropustil s prázdnou. Každému, ať přišel s jakýmkoliv názorem a přesvědčením, pomohl v rozhovoru objevit něco lidsky pozitivního, hmotného a krásného, co si pak návštěvník odnesl jako cenný dar do svého domova. Učil lidi ve svém nitru hledat člověka, nacházet nové lidské hodnoty, zbavovat se toho, co je člověka nedůstojné.

Na otázku, proč Březina všechno napsal, odpovídám poslední strofou básně, otištěné ve sbírce „Ruce“ a nazvané „Chvíle slávy“. „Na prahu bratří usedal jsem, záhadný cizinec, podvečer, a v dalekém šumění vod a v písni větrů a zářících sfér o práci země a světě, jenž v hlubinách lásky se přede mnou šel, k útěše bratří jsem zpíval, šťasten z úsměvů jejich a věřil.“

Jaroslav Krčál

V letošním roce vzpomeneme 115. výročí narození Jaroslava Krčála

Jaroslav Krčál se narodil 21. prosince 1901 v Hostákově. V roce 1922 maturoval na třebíčském gymnáziu. V roce 1923 absolvoval učitelský kurz pro abiturenty na brněnském učitelském ústavu. Svou pedagogickou kariéru začal na chlapecké škole v Mor. Budějovicích. V březnu 1926 nastoupil v Nových Syrovicích a v listopadu téhož roku se stal učitelem v Jaroměřicích n.Rok. V roce 1947 se stal ředitelem školy. Po druhé světové válce se podílel na školské a kulturní správě města. V období 1949 - 1960 byl předsedou hudebních slavností Helfertovo hudební léto a Horácko tančí a zpívá. V letech 1945 - 1974 byl kronikářem města Jaroměřic n.Rok. V roce 1964 převzal správu Muzea Otokara Březiny. Byl obdivovatelem a znalcem básnickova díla. Jeho zásluhy za přípravu jubilejních básnickových oslav v roce 1968 ocenili dopisem prezident republiky Ludvík Svoboda i předsedkyně celostátních březinovských oslav ředitelka Památníku národního písemnictví Jaroslava Václavková. Jaroslav Krčál umírá 27. března 1975 v Moravských Budějovicích.

Anna Zlatušková

Spolupráce naší Společnosti Otokara Březiny s Gymnáziem v Zastávce u Brna

Dne 3. října 2015 jsem se zúčastnila odhalení pamětní desky bývalého profesora Gymnázia v Zastávce u Brna Zdeňka Kožmína. Reliéf je umístěn ve vstupní hale školy a vytvořil jej významný sochař řeckého původu pan Nikos Armutidis.

Zdeněk Kožmín vyučoval na gymnáziu v letech 1970-1985. Byl uznávaným a podle „zasvěcených“ lidí i obdivovaným učitelem. Byl také milým a respektovaným kolegou. Rozhodně však byl nejvýznamnější intelektuální osobností, která na této škole působila. Pro gymnázium to byla jedna důležitá, pro něho samotného poměrně nešťastná etapa jeho života, totiž období po sovětské okupaci v roce 1968 a následující normalizační léta komunistického režimu. Tehdy byl vyhozen z Pedagogické fakulty v Brně jako „persona non grata“,

tedy osoba nežádoucí, za svou podporu manifestu „2000 slov“. Měl však trochu štěstí, že nemusel, jako podobně postižení intelektuálové, jít umývat okna nebo topit do kotelen. Tehdy se mu „havlíčkovským Brixenem“ stala Zastávka.

To bylo místo, které, jak sám říkal, „směl“. Zde ale našel také něco zvláštního, co uměl najít snad jen on. Napsal:

„Zastávecké lesy mají nad to i své březinovské zázemí, které vane, kam chce. Přišel jsem do krajiny, která měla nad ložisky uhlí ještě ložiska srdcí. Odtud odevšad vyrůstal onen podivuhodný zastávecký čas.“

Napadla mne zajímavá myšlenka. Že by pásmo deníkových záznamů Zdeňka Kožmína mohlo zaznít i v Jaroměřicích nad Rokytnou v dubnu 2016.

Za ochotu a navázanou spolupráci děkuji zvláště dvěma ženám, a to Mgr. Janě Mertlové a Mgr. Evě Kokešové, profesorce Gymnázia v Zastávce u Brna, která napsala tuto anotaci:

„Pásmo deníkových záznamů Zdeňka Kožmína (1928-2007) bylo vybráno z knihy Struktury a z dosud nepublikovaného rukopisu s pracovním názvem Bubácci. Úryvky se váží především k období let 1970-1985, kdy byl profesor Kožmín z politických důvodů nucen opustit místo proděkana Pedagogické fakulty v Brně a nastoupil na Gymnázium v Zastávce u Brna. Toto pásmo vzniklo u příležitosti připomenutí 90. výročí narození Z. Kožmína a odhalení jeho pamětní desky v budově Gymnázia v Zastávce 3.10.2015.“

Ing. Hana Jandová

Výroční setkání členů Společnosti Otokara Březiny

Zahájení výročního setkání členů Společnosti Otokara Březiny začalo jako obvykle pietním aktem u básníkovy hrobu na jaroměřickém hřbitově. Velký počet členů a přátel Březinova díla a také oblastních novinářů uvítal předseda společnosti Mgr. Jiří Höfer. Ale z důvodu nemoci se nekonala jako každý rok výstižná promluva básníka Jiřího Kuběny, která vždy byla směřována k nešvarům naší současné společnosti. Místo toho Mgr. Jiří Höfer ocitoval několik zajímavých

myšlenek Otokara Březiny z dopisu Františku Bílkovi v době 1. světové války: „Vichřice bouří ještě zemí, srdce lidská hledají se dosud v bolestech, národ stojí proti národu, třída proti třídě, člověk proti člověku a ani nejbližší, dělníci na jednom poli, si často nerozumí. Tím světější jest poslání milujících a poznávajících, aby všemi jazyky, všemi způsoby krásy, všemi uměními, znameními i mlčeními hlásali bratrství, lásku a pokoj. Kéž naše společné dílo, můj drahý, o němž budeme tohoto roku pracovati, přispívá k sjednocení a pokoji lidí dobré vůle.“ Po něm vystoupil s krátkou řečí starosta Města Jaroměřice nad Rokytnou Ing. Jaroslav Soukup a zároveň s akademickou sochařkou členkou naší společnosti Blankou Proksovou, která zhotovila plastiky, odhalil Knihu Života. Paní sochařka se zmínila o práci na daných replikách (Kniha života a dva věnce na svítidlech) a o všem, co měla k dané práci k dispozici. Dnešní doba je taková, že umělecká díla zhotovená z kovů, jsou sběrateli, ne po stránce umělecké, ale jenom za cenu materiálu odcizována a prodávána do sběren kovů. Takže repliky z toho důvodů jsou vytvořené ze speciálního patinovaného plastu. Všichni účastníci na místním hřbitově obdivovali její práci a shodli se, že výsledek je k nerozeznání od původního provedení. Náklady na zhotovení plastik hradilo město Jaroměřice nad Rokytnou.

Pak se členové společnosti odebrali do Muzea Otokara Březiny, zde byla ve studijní knihovně instalována výstava z dokumentů z archivu Masarykovy univerzity v Brně, která zahrnovala i návrhy na Nobelovu cenu. Dané dokumenty vysondoval z archivu doc. PhDr. Jiří Dan (viz Bulletin č. 65 a Bulletin č. 66). A ten také s paní Zorou Ergensovou vernisáž uvedl. Lidé si prohlíželi nejen dokumenty, ale i nádherná díla akademické sochařky Blanky Prokové (tři sochy krásných žen na přilehlé zahradě a busty v přízemí muzea) a intimní fotografie jejího manžela Ing. Zdeňka Prokse. Mezi všemi se také rozproudila neformální debata.

Všech těchto příjemných akcí se také zúčastnila herečka, která je členkou naší společnosti, paní Gabriela Vránová a s ní se v Saloně restaurace Viola uskutečnil literární pořad z poezie Otokara Březiny a Jana Zahradníčka. Nakonec ještě recitátorka přidala pár veršů svého strýce Vincence Vrány. Gabrielu Vránovou doprovázel na klávesy Mgr. Petr Hudeček.

Po přestávce se uskutečnila Výroční členská schůze, na níž byli jmenováni čestnými členy za dlouholetou práci pro Společnost Otokara Březiny Mgr. Ladislav Šabacký, prof. Gabriela Vránová a učitelé Marie a Josef Hružovi.

Jiří Höfer, Helena Peschová

Zpráva o činnosti Muzea Otokara Březiny

V průvodcovské službě v Muzeu Otokara Březiny se střídaly tři členky SOB a to Helena Stejskalová, Anna Zlatušková a Helena Peschová. Kromě průvodcovství (komentované prohlídky) zajišťovaly veškeré práce týkající se muzea, studijní knihovny a přilehlé zahrady a také se velkou mírou podílely na sestavování Bulletinů. O básníkův hrob pečovala Helena Stejskalová.

Muzeum za rok 2015 navštívilo 1087 návštěvníků. Návštěvnost muzea stojí na školách a to zejména na středních, ze základních škol přicházejí v podstatě žáci ZŠ Otokara Březiny z Jaroměřic. Velkou zásluhu má na tom učitelka Ing. Hana Jandová, která pravidelně se svými žáky zavítá na komentované výstavy a při té příležitosti zhlédnou také básníkův byt. Z ostatních zájemců jsou to doopravdy skuteční ctitelé Březinova díla, někteří se po prohlídce muzea přihlašují za členy SOB.

Studijní knihovna čítá 1287 svazků, za rok 2015 jich přibylo 16 a jsou to v podstatě dary. Výpůjček knih bylo 31.

V posledních letech probíhají v muzeu praktické maturity z průvodcovství. V loňském roce zde maturovaly dvě studentky z Hotelové školy v Třebíči. Poprvé u nás absolvoval odbornou praxi student Střední odborné školy SČMSD Robert Dvořák ze Znojma.

V Muzeu Otokara Březiny byly instalovány dvě výstavy. Velmi úspěšná byla výstava soch akademické sochařky Blanky Prokové a černobílých velkoformátových fotografií Ing. Zdeňka Prokse. Dále výstava z dokumentů archivu Masarykovy univerzity v Brně, týkajících se návrhů na Nobelovu cenu Otokaru Březinovi.

Putovní výstavu Přátelství Otokara Březiny a Františka Bílka mohli na jaře zhlédnout zájemci v Městské knihovně v Chýnově a přes léto se nacházela v Muzeu Otokara Březiny v Počátkách. Na podzim putovala do Bratislavy, kde byla instalována v Univerzitní knihovně. Výstavu v Bratislavě inicioval náš člen Ing. Ilja Lipták.

Helena Peschová

Zpráva o činnosti Společnosti Otokara Březiny

- Na jaře byl vydán sborník Otokar Březina 2014. Posledních několik sborníků je v prodeji Muzea Otokara Březiny v Jaroměřicích nad Rok.

- Výstava manželů Prokových byla velice úspěšná (ukončena 31.10.2015).
- Uskutečnili jsme jednání s ministrem kultury Danielem Hermanem, který přislíbil podporu na jubilejní rok 150. výročí narození Otokara Březiny.
- Se starostou Jaroměřic nad Rokytnou jsme projednali potřebu řešit stav budovy Muzea Otokara Březiny, která je majetkem města. V této věci už pan starosta učinil kroky, které jsou nezbytné k přípravě rekonstrukce objektu. Více informací příště.
- Zajistili jsme distribuci knihy Tajemství bolesti - Misterio de Doloro, přes knižní velkoobchod Kancelsberger. Cena v Muzeu Otokara Březiny v Jaroměřicích je 290 Kč. Může to být vhodný dárek pro vaše přátele v zahraničí.
- Novoroční setkání výboru a členů z okolí Jaroměřic se uskutečnilo v muzeu 9. ledna 2016. Přišel pozdravit i starosta Jaroměřic nad Rokytnou Ing. Jaroslav Soukup. Také jsme mu nastínili naši představu jubilejního roku 2018.

Jiří Höfer

Pocta Josefu Kapinusovi

12. září loňského roku byla v Lázu, vesničce nedaleko Moravských Budějovic, odhalena žulová pamětní deska ke 115. výročí narození rodáka Josefa Kapinuse. Josef Kapinus (1900-1968) učitel, sochař, malíř, řezbář, ilustrátor a i spisovatel většinu svého života prožil v Jaroměřicích nad Rokytnou, kde učil na základní škole (dříve měšťanské). Na doporučení básníka Otokara Březiny strávil několik prázdnin v dílně Františka Bílka v Chýnově. Zde získal dovednosti ve výtvarných technikách, ale práce Josefa Kapinuse byly v jiném duchu. Ve svých bustách ztvárnil jaroměřické občany, jak z řad inteligence, tak i obyčejné řemeslníky. Plejáda jeho děl je rozeseta po celém jaroměřickém okolí. Málo je i známo, že kreslil do památníků svých žákyň.

Josef Kapinus patří k prvním zakládajícím členům Společnosti Otokara Březiny.

Na začátku září zavítal do Muzea Otokara Březiny starosta Obce Láz pan Miroslav Veith s panem Jindřichem Kapinusem, synovcem Josefa Kapinuse, s dotazem, jestli nevlastníme nějaká výtvarnickova díla k zapůjčení na malou výstavu a požádal nás, zda by se zástupci Společnosti OB nemohli zúčastnit tohoto slavnostního dne a zároveň nás požádal o přednesení příspěvku. Tento den se nám to nehodilo, protože jsme měli v Jaroměřicích Výroční setkání členů SOB, viz výše. Nakonec jsme se dohodli a pětice zástupců odjela po vystoupení paní Gabriely Vránové do Lázu.

Do Lázu jsme přijeli s předstihem. Na rodném domě (nyní zde žije Jindřich Kapinus) byla zahalená pamětní deska a před domem již stál pan starosta, místostarosta a majitel domu. Byli jsme velmi srdečně přivítáni.

Za nedlouho se začali scházet občané, dorazila hudba a sbor dobrovolných hasičů. Slavnostní projevy zahájila velmi sympatická členka hasičského sboru Marie Janoušková. Po přivítání přítomných vystoupil pan starosta s krátkým curriculum vitae významného rodáka. Dále představitel Společnosti Otokara Březiny pan Herbert Pesch zavzpomínal na školní léta strávená s učitelem Josefem Kapinusem, na jeho výtvarné práce a jeho schopnost probouzet v dětech lásku k umění a nadané žáky vést k tomu, aby své nadání dále rozvíjeli. Po státní hymně pan starosta odhalil pamětní desku.

Tím tento významný den nekončil. Přítomní se seřadili do průvodu a za vyhrávání dechové hudby Vysočanky se odebrali na druhý konec vesnice do sportovního areálu. V čele průvodu kráčela paní se psem. Určitě by z toho měl pan učitel radost, měl velký smysl pro humor a nadsázku.

Ve sportovním areálu v jednom stanu byla instalována menší výstavka z děl výtvarníka a přichystané bohaté občerstvení. Na druhé straně stál další stan, kde vyhrávala hudba. K naší malé delegaci z Jaroměřic se mile hlásilo několik našich rodáků.

Na oslavě se zúčastnili všichni občané z obce i okolí. Byli zde staří, mladí i děti. Byl to pro ně velký den a budou na něj dlouho vzpomínat. My také, uchvátilo nás, jak se i v dnešní době počítačů a televize dokážou lidé ještě bavit. A tak to má být.

Milada Vaignerová, Helena Peschová

Výstava a seminář o přátelství O. Březiny a F. Bílka s názvem „STAVITELÉ CHRÁMU“ V Univerzitnej knižnici v Bratislavě

Vernisáž výstavy se uskutečnila 7.10.2015 v rámci měsíce česko-slovenské vzájemnosti v Univerzitnej knižnici v Bratislavě. Naši putovní výstavu doplnil ředitel knižních činností PhDr. Dušan Lechner zvětšenými grafikami Františka Bílka ze sbírky Ruce na samostatných panelech.

Účastníky vernisáže přivítala generální ředitelka Univerzitnej knižnice paní Ing. Stanislava Stasselová. Po krátké promluvě o díle a osobnosti O. Březiny a F. Bílka se účastníci přesunuli do sálu, kde následoval seminář.

V prvním vstupu si účastníci vyslechli z dochované korespondence a záznamů hovorů o vztahu dvou přátel, jejichž dílo je aktuální zvláště v době, kdy se zdá, že evropská civilizace opouští hodnoty, na kterých vyrostla. Dále vystoupili s příspěvkem dva z významnějších slovenských básníků, kteří svoji práci zasvětili tvorbě, překladům zahraniční poezie i beletrie, vzdělávací práci na univerzitách doma i v zahraničí i organizátorské práci a službě prezentaci slovenské i české kultury. A co víc, mají blízko k vnímání světa, jako měli Otokar Březina a František Bílek, včetně laskavosti, která je cítit z každého jejich projevu.

Prof. PhDr. Ján Zambor, CSc. z Univerzity Komenského v Bratislavě hovořil o Otokaru Březinovi jako o básníkovi, o jeho přijetí na Slovensku a problematice překládání do slovenštiny, kterému se věnuje.

PhDr. Milan Richter, Dr.h.c., CSc., který se mimo vlastní tvorby, věnuje germanistice, anglistice a zvláště nordistice. Jako kulturní atašé Slovenské republiky v Norsku spolupracoval i s Nobelovou nadací a tam se zajímal i o nominaci O. Březiny. Uvedl, že v roce 1928 se Otokar Březina dostal mezi poslední dva kandidáty. Jen potvrdil, jak obtížné je, aby vynikající autoři menších národů dosáhli na takové prestižní ocenění. Pojednal také o širších kulturních souvislostech ve vztahu k autorům symbolistního proudu.

Jiří Höfer

Výstava obrazů profesora Františka Šindeláře

Památník Otokara Březiny v Jaroměřicích nad Rokytnou každoročně, vedle trvalé expozice věnované básníkovi, instaluje další, byť rozsahem menší výstavku pro alespoň informativní přiblížení zajímavé, pokud možno regionální osobnosti.

Pro letošní rok se připravuje, ve spolupráci s Muzejním spolkem v Moravských Budějovicích, výstava menších prací profesora moravskobudějovického gymnázia a malíře Františka Šindeláře. Narodil se 25. listopadu 1887 v Čimelicích a v blízkém Písku studoval na gymnáziu. Jeho přáním bylo studovat malířství na akademii v Praze. Ale na přání rodičů, kteří zřejmě považovali povolání malíře za existenčně nejisté, vystudoval klasickou filologii, protože jak vzpomínala později paní Šindelářová, řecká a římská kultura byla jeho druhou láskou. Ale souběžně se studiem na univerzitě, studoval soukromě malbu u akademického malíře Jaroslava Kristiana Kubína, žáka Maxe Švabinského. Po dokončení univerzitních studií učil krátce na gymnáziu v Třebíči, odkud přešel roku 1911 na nově založené gymnázium v Moravských Budějovicích, kde učil s krátkou přestávkou v roce 1919 až do odchodu do důchodu.

Na počátku své umělecké dráhy se hodně věnoval figurální malbě, zejména se zaměřoval na náměty z řecké mytologie, ale nezanedbával ani krajinomalbu. Vznikla tak řada obrazů z okolí jeho bydliště, z Jemnicka a Podyjí, kde často zachytil jejich původní krásu, dříve než se krajina změnila výstavbou přehrady. Řadu námětů pro svoji zejména figurální tvorbu si přivezl i ze svého krátkého působení na Slovensku.

V roce 1926 obdržel státní stipendium na cestu do Itálie, která trvala od poloviny června do poloviny září. Další studijní stipendium obdržel v roce 1929 na cestu do Řecka. V dalších letech navštívil ještě dvakrát Francii, procestoval Podkarpatskou Rus, Turecko a ještě několikrát navštívil Benátky. Jeho cesta do Benátek v roce 1938 byla poslední před druhou světovou válkou.

Ze svých cest si přivážel nejen bohaté dojmy z návštěv míst souvisejících s jeho aprobací, ale zejména řadu skic a studií, podle níž pak v podkrovním ateliéru vznikaly jeho obrazy. Byl výborný kreslíř, na svých cestách vytvořil i řadu nádherných akvarelů majících zcela

jiné barevné ladění než obdobná díla vzniklá v domácím prostředí. Vzpomínky na pobyt v Itálii zachytil i v útlé publikaci **Putování po Sicílii – mythus, historie a dojmy malířovy**, která vyšla jeho kresbami bohatě ilustrovaná jako součást výroční zprávy Městské spořitelny v Moravských Budějovicích, a na to i jako separát v roce 1927.

Vezmeme-li v úvahu, že trvale žil mimo kulturní centrum na malém městě, byla poměrně bohatá i jeho výstavní činnost – jak na společných, tak i samostatných výstavách. Již na podzim v roce 1922 vystavuje zřejmě poprvé ve Znojmě a v Moravských Budějovicích. V roce 1924 v pražském Domě umělců (Rudolfinum). Následují výstavy v Brně, Olomouci, Moravské Ostravě, Opavě, Hradci Královém a samozřejmě v Moravských Budějovicích, kde se nerozpokoval vystavovat ve válečných letech i s početnými amatérskými malíři. V té době vystavil také poprvé na společné výstavě se sochaři Jaroslavem Šlezingerem a Josefem Kapinusem jedno ze svých větších pláten na námět příběhu thébské královny Niobé, kterým reagoval na vyvraždění Lidic. Šindelářovo dílo nezůstalo bez povšimnutí ani u odborné kritiky, jmenujme alespoň F. X. Harlase a Josefa Čapka.

Po prvním školním čtvrtletí v prosinci 1946 se u profesora Šindeláře projevila vážná choroba, musel opustit školu a 2. září 1947 umírá.

Jeho rozsáhlou uměleckou pozůstalost spravovala po léta jeho choť, zřejmě i malou část z existenčních důvodů prodala. Kolekci 20 obrazů věnovala městu Moravské Budějovice s podmínkou pojmenovat některou z ulic po svém manželovi. Darované obrazy byly před rekonstrukcí radnice vystaveny trvale ve velké zasedací síni, dnes jsou dosti nevhodně uskladněny v prostorách muzea. Po její smrti se zřejmě malá část obrazů dostala do majetku zdejších sběratelů, ostatní se rozešla neznámo kam.

I po smrti profesora Šindeláře bylo uspořádáno několik výstav jeho prací, nejen v Moravských Budějovicích, ale i v Brně v roce 1996 v galerii Moravia.

V příštím roce uplyne od úmrtí profesora Šindeláře 70 let. Připomenout si jeho dílo reprezentativní výstavou by bylo více než vhodné.

Boris Šusta

Připravujeme:

Přeregistraci SOB u rejstříkového soudu v Brně, včetně úpravy stanov podle Nového občanského zákoníku. Nové stanovy zasíláme v příloze Bulletinu. Prosíme o důkladné přečtení a vyjádření k novému znění stanov na přiložené kartičce nebo e-mailem.

V den výročí úmrtí 25. 3. v 11 hodin položíme na hrob Otokara Březiny jen kytici.

Protože je v tento den Velký pátek, **pietní akt za účasti širší veřejnosti uskutečníme v sobotu 9.4. ve 13.30.**

Ve 14.00 vernisáž výstavy akademického malíře Františka Šindeláře v Muzeu OB, kterou připravil Ing. Boris Šusta. Promluví Mgr. Ing. Ivo Binder.

Následným programem bude v Základní škole OB v 15.30 pořad studentů z Gymnázia Zastávka u Brna.

Po programu bude následovat **mimořádná členská schůze**. Jediným bodem bude hlasování o stanovách, které musíme upravit podle Nového občanského zákoníku, abychom mohli dokončit přeregistraci SOB ve Spolkovém rejstříku Krajského soudu v Brně. Oficiální název bude Společnost Otokara Březiny, z.s. (tj. zapsaný spolek).

Pocta Jiřímu Kuběnovi

V sobotu 28.5.2016 v 16.00 hod. vás zveme na slavnostní pořad věnovaný Jiřímu Kuběnovi při příležitosti jeho 80. narozenin, který pořádáme ve spolupráci s městem Jaroměřice nad Rok. Uskuteční se v Lidovém domě na Náměstí Míru v Jaroměřicích nad Rok. Podrobnosti k tomuto setkání pošleme všem, kterým posíláme Bulletin e-mailem a bude též na www.otokarbrezina.cz. Ostatní zájemce prosíme, aby si o info zavolali po 10. květnu do Muzea OB na tel. 603 760 768. Jiří Kuběna přislíbil účast.

MĚSTO JAROMĚŘICE NAD ROKYTNOU
a
SPOLEČNOST OTOKARA BŘEZINY

VÁS SRDEČNĚ ZVOU
V SOBOTU 9. 4. 2016

NA TRADIČNÍ PROGRAM POŘÁDANÝ PŘI PŘÍLEŽITOSTI
87.VÝROČÍ ÚMRTÍ OTOKARA BŘEZINY

13.30 PIETNÍ AKT U HROBU OTOKARA BŘEZINY

14.00 VERNISÁŽ VÝSTAVY AKADEMICKÉHO MALÍŘE
FRANTIŠKA ŠINDELÁŘE
V MUZEU O. BŘEZINY PROMLUVÍ IVO BINDER

15.30 V PŘÍSTAVBĚ ZÁKLADNÍ ŠKOLY OTOKARA BŘEZINY
PÁSMO POEZIE
V PODÁNÍ SKUPINY TAMÍN Z GYMNÁZIA TGM, ZASTÁVKA
U BRNA
POD VEDENÍM PROF. EVY KOKEŠOVÉ

16.30 KRÁTKÁ MIMOŘÁDNÁ ČLENSKÁ SCHŮZE
SPOLEČNOSTI OTOKARA BŘEZINY S JEDINÝM BODEM
JEDNÁNÍ:
SCHVÁLENÍ ÚPRAVY STANOV PODLE NOVÉHO
OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU

Muzeum Masarykovy univerzity

pořádá odborný seminář

k připomenutí, že uplynulo 100 let od vydání díla

"Národnost a její mravní význam"

zakladatele brněnské psychologické školy, Slovince prof. Mihajla Rostohara.

Program:

doc. PhDr. Jiří Dan, CSc.:

Idea národa v dějinách českého psychologického myšlení. Pojmy národ a národnost, národní idea a národní identita. Xenofilie a její rizika, pojem xenofobie a jeho zneužívání. Aktuálnost Rostoharova díla pro dnešek.

PhDr. Karel Plocek:

Hlubinně psychologický pohled na fenomén národa.

Diskuze.

Termín konání: středa **20. dubna 2016** od 16:00 hodin.

Místo konání: Mendelovo muzeum Masarykovy univerzity
Brno, Mendlovo náměstí 1a

Vstup na seminář volný, zájemci se nemusí přihlašovat.

Součástí semináře bude výstava dokumentů z Archivu Masarykovy univerzity.

Za pořadatele srdečně zve

Mgr. Ondřej Dostál, Ph.D.
ředitel muzea

Kontakt na organizátory: dan@rect.muni.cz

Vzpomínka na (ne)jedno výročí

V letošním roce mimo životní výročí osobností si můžeme připomenout ještě jedno významné pro naši Společnost Otokara Březiny. Je to 20 let od vydání Sborníku z prvního symposia nazvaného „Otokar Březina a současnost“. Sympozium se konalo v Jaroměřicích n. Rok. v místním zámku ve dnech 21. – 22. října 1995 a v roce 1996 byl vydán Sborník. Sympozium bylo navštíveno mnoha zájemci, členy Společnosti Otokara Březiny, bohemisty a znalci Březinova díla. Vzpomeňme na přednášející a jejich referáty.

Jiří Kuběna: Úvod

Bořivoj Petrák: Otokar Březina a současnost

Josef Karola: Otokar Březina filozofující

Václav Břicháček: Odkaz Otokara Březiny pro duchovní výchovu

Jiří Bičák: Kosmologické variace v díle Otokara Březiny

Emil Černý: Přínos díla Otokara Březiny moderní medicíně

Michal Bartko: Otokar Březina, alebo zlomenie mystickej väzby

Urs:Heftrich: Otokar Březina gedicht Mit dem tode sprechen die Schläfer

Petr Holman: K historii vzniku a vydávání Březinových esejů

Stanislav Batůžek: Otokar Březina a katolická moderna

Vlasta Urbánková: Na průsečíku cest

Ludmila Klukanová: Mé klopýtání k vesmíru Otokara Březiny

Ferdinand Höfer: Ke knize Františka Kubky Setkání s knihami

Milada Hučková: Několik poznámek

Václav Břicháček: Za PhDr. Marií Pavlíkovou

Carleton Myles Bulkin: Z připravovaného prvního anglického překladu Skrytých dějin

Petr Holman: Výběrová bibliografie Otokar Březina 1989 – 1966 a editorské zpracování.

Helena Stejskalová

Naši jubilanti

Jiří Bělohávek (24. 2. 1946)

Svoji práci, nesmírné úsilí, svoji lásku obětuje po celý svůj profesní život hudbě, která přináší radost a otvírá lidská srdce porozumění. Je velikým, ve světě respektovaným a přímo uctívaným

reprezentantem české kultury. Jeho skromnost, laskavost a kultivovaný projev si podmaňují lidská srdce. Jeho úspěchy nás naplňují hrdostí a jsou povzbuzením ve světě, který zapomíná na hodnoty, které směřovaly člověka k všeobecnému dobru a společnost k pokoji.

Je pro nás velkou ctí, že mistr Jiří Bělohlávek se hlásí k Otokaru Březinovi a je naším vzácným členem.

Petr Holman (17. 4. 1951)

nejvýznamnější badatel a editor díla Otokara Březiny a čestný předseda SOB.

Do Jaroměřic jsem se vůbec poprvé dostal v létě 1973. Pro tuhle (pro mě výhradně z osobních důvodů památnou a nezapomenutelnou) pouť jsem se rozhodl nejenom proto, abych poznal důvěrná místa básníka, jehož verše jsem už odedávna četl a chápal... a rozuměl jim (jak jsem se už tehdy, a jistě bláhově domníval) a měl je rád stejně přirozeně jako hudbu či přírodu, která mě obklopovala a obohacovala od dětství, a fascinovala mě také jiná místa jiného básníka, onoho tasovského, o kterém jsem se dověděl sice o něco později, až na střední škole, zprvu jen jakousi náhodou, ale který si mě pak – na čas – „přitáhl“ s nemenší silou....

Tasov, to na dlouho a vlastně už napořád určující setkání s Demlovým „dvorním“ knihářem a uměleckým knihvazačem Stanislavem Vodičkou ...nezapomenutelné momenty přátelství a sounáležitosti...

Tasov, ale také Náměšť nad Oslavou a Kralice, Uhřínov a hrob Jana Zahradníčka,... Jinošov a Josef Pěňčík a jeho paní....a Třebíč s jejími pozoruhodnostmi a Ladislav Novák a dlouhé sezení s jeho obrazy, grafikami a knihami...

Dnes, sedmého srpna 1973 asi o deváté hodině dopolední, jsem došel k cíli své cesty – k hrobu OTOKARA BŘEZINY – do Jaroměřic nad Rokytnou.

Stoje před hrobem Březinovým, pociťuji tentýž stav jako před nedávnem při poslechu hudby Musorgského – stav krásy, opojení přítomnou chvílí, která se dostavuje asi jen na výslovné přání Tvůrce.

Mystické vytržení, chvění celého těla, které současně probíhá prostorem kolem mě. Světelná lehkost přecházející v závrať – rozplývání Světla Všemohára v Duši Člověka, která již léta cítí vlídnost jiné duše, také tak lehké, také tak vnímající bolesti životního běhu v Přítomnosti...

Význam Sounáležitosti a jeho hluboký smysl nemůže zůstat skryt tomu, kdo podobně jako onen předcházející rozuměl věcem tohoto světa.

Umírání..., zrychlený dech, věci, na které nezaostřuji pozornost, které tvoří jen pozadí, velebné pozadí této chvíle, se mihají šílenou rychlostí kolem mne v majestátném klidu, pohybují se, letí, stoupají, a přece jsou nehybné..., není možné znát a identifikovat tento stav bez předchozího jeho prožitku, tak radostného, povznášejícího, naplňujícího Světlem, Oddaností Jemu, Jenž Ví...

Láska je to, Láska bez mezí, obsahující v sobě Bolest, která byla předchozím jejím stadiem. Aby člověk (pouze vyvolený?) mohl dosáhnout této Lásky, (stačí jen jeden život?), musí nejprve trpět, trpět nevýslovně, jako Zeyerova Kristina, musí poznat bolest lidí a věcí a zvířat, bolest země, bolest oblaků, musí protrpět bolest nebes, stromů, bolest chvějícího se přiznání milenců, jež je tak blízké doteku Smrti, i Smrt samu musí poznat (zná Smrt bolesti loučících se?) – teprve potom se přiblíží tajemství Lásky...

Mistře, dříve tak vzdálený, a nyní tak bližší, věřím Vám, věřím, že Vy mi pomůžete přiblížit se všem tajemstvím Země a Nebes – odpusťte, prosím, že jsem Vašeho díla studoval příliš málo a že to, co jsem z něho do dnešního dne načerpal, jako čerpáme ze studnic moudrosti posvěcených věky a staletími, je příliš nedostatečná daň Vám, který jste mi ukázal Cestu....

Prosím Vás, pokorný a kající se za všechny minulé činy, s kterými jsem nesouhlasil, ale přesto jsem se jim nedokázal (já bez vůle!) vyhnout, dejte mi vždy Sílu a Odvahu...

Můj drahý Mistře!

Aluze 2/2010 – Archiválie/ S p í š e o s o b n í... Petr Holman

Rozsáhlé badatelské dílo Petra Holmana, které většinou bez finanční podpory a odpovídajícího ocenění absolvoval, je vrcholným projevem jeho vztahu k milovanému básníkovi.

Jiří Kuběna (31. 5. 1936)

Básník a zachránce Muzea Otokara Březiny, které mělo být dvakrát v době TEMNA zlikvidováno. Na počátku jeho díla bylo setkání s dílem Otokara Březiny a osobní setkání s Jakubem Demlem. Březinovy básně nosil jako student několik let všude sebou skoro jako breviář. Uchvátila ho krása slova, hudebnost verše, síla slova i Slova. Úžasný přehled z kulturní historie a filozofie byl zcela jistě důvodem, proč na Krajské správě státní památkové péče mohl pracovat (jako odborná šedá eminence) v době nesvobody.

Byl a je záštitou a podporovatel aktivit SOB, na kterých pracují převážně laici, se všemi nedostatky z toho plynoucími. Vždy si našel čas i při svém pracovním vypětí a rozsáhlé básnické tvorbě, aby pomohl všemu dobrému o co jsme se v Březinově společnosti snažili. Proto byl také jmenován jejím čestným členem.

Vlasta Urbánková (29. 4. 1936)

Zakládající členka Společnosti Anny Pammrové a její dlouholetá předsedkyně, též členka Společnosti Otokara Březiny je autorkou výstižných publikací o této zajímavé a zvláštní ženě, přítelkyni Otokara Březiny, „Zářivá samota“ a „Navštivte mne s podzimem“. V nich zobrazuje nejen osud Anny Pammrové, ale i jejich přátel. V knize „Utonulý mlýn“ vzpomíná na to, jak se žilo v Drásově v minulých stoletích a jak žili její předci na mlýně. Paní profesorka se dále podstatně podílí na pammrovském „Věstníku“, pod jejím vedením má zpravodaj vysokou úroveň.

Jiří Höfer (29.5.1946)

Současný předseda Společnosti Otokara Březiny se zasloužil o znovuzaložení společnosti. Velkou měrou zajišťuje literární programy, nejen v Jaroměřicích. Podstatě na jeho bedrech ležela přípravná a organizační práce na posledním 4. březinovském sympoziu Otokar

Březina 2014, které bylo pořádáno na filozofické fakultě Karlovy univerzity v Praze. Práce pro SOB je pro něho životním posláním, pokračuje ve šlépějích svého otce, pro kterého znovuzaložení Společnosti Otokara Březiny bylo hlavní náplní jeho života.

Pavel Kryštof Novák (1946)

Člen výboru SOB, jeho články se občas objevovaly v Bulletinech společnosti, sestavuje a řídí „Pramínek“ Společnosti Vlasty Javořické, píše články o významných osobnostech do krajských periodik. Je autorem publikace o výtvarníkovi Janu Kudláčkovi „Jako když mávne motýlím křídlem“.

V příštím Bulletinu připomeneme další jubilanty, kteří se významně účastní činnosti Společnosti Otokara Březiny.

Po odsouhlasení přiložených nových Stanov SOB zde odstříhnete a prosíme o vrácení na naši adresu:

S návrhem nových Stanov Společnosti Otokara Březiny, z.s., ze dne 9. 3. 2016, souhlasím a stvrzuji to svým podpisem.

Dne 9. 4. 2016

.....
Jméno a příjmení

.....
Adresa

SKUPINA ČEZ

HLAVNÍ PARTNER

Bulletin vychází díky finanční podpoře doc. MUDr. Emila Černého, CSc.

Děkujeme partnerům:

Skupina ČEZ, Stanislav Hort Třebíč, Město Jaroměřice n. R., Kraj Vysočina, Dřevozpracující VD Jaroměřice n. R., Vladislav Motýl, doc. MUDr. Emil Černý, CSc. Brno, MUDr. Jana Langášková, MUDr. Jan Kousalík, MUDr. Blanka Götzová, Lékárna Jaroměřice n. R., Ing. arch. Michal Zlatuška, Mgr. Marie Rynešová, doc. PhDr. Jiří Dan, Dr. Ivo Koudelka, Mons. Josef Valerián, Hynek Bednář, Pekárna Klas Jaroměřice, Pekárna A. Maleny Jaroměřice a dalším drobným dárcům.

Bulletin vydává výbor Společnosti O. Březiny v Jaroměřicích n. Rok., Březinova 46, 675 51, tel.: 603760768. IČO 44065841, e-mail na předsedu Mgr. Jiřího Höfra: hofer.j@seznam.cz, e-mail na studijní knihovnu při Muzeu O. B.: studijniknihovna@otokarbrezina.cz. Adresa našich stránek: www.otokarbrezina.cz.

Číslo účtu SOB 226798166/0300

Toto číslo sestavil výbor SOB, tisk Helena Stejskalová a Blanka Nedvědícká.

Titulní strana: Otokar Březina – kresba Josefa Kapinuse
Příspěvky do č. 68 dodejte laskavě do 1. 8. 2016.

Prosíme o sdělování změny adres a e-mailů.